

ABONAMENTUL.

Un an 80 cor. (60 lei)
 1/2 an 40 „ (30 lei)
 1/4 an 20 „ (15 lei)
 Olună 7 „ (5 lei)
 Un nr. 50 fil. (25 bani)

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
 odată C. 1:50 a doua
 și a treia oară C. 1:20

Manuscrise sunt a se
 trimite la Redacția
 „UNIRII“ Blaj.

Ziar național — apare în fiecare zi de lucru.

Copiii

sunt într'adevăr neprețuite comori vii. Ei sunt sămânța viitorului. Generațiile tinere mențin continuitatea popoarelor. Vieța omenască înmugurește și înflorește în gingașele ființe ale copiilor. Copiii sunt luminoasele primăveri ale omenirii.

Ne vin în minte acestea considerații atât de măcinate, dar atât de adânci și de adevărate, urmărind desbaterile dela *congresul medicilor români*, deschis la Buourești în ziua de 15 Iunie. Ne cade atât de bine, că, după multele congrese ținute la noi, în cari, mare parte, a fost vorba mai mult de situația anumitor tagme, de interese specifice în împrejurări schimbate, răsună în sfârșit și glasuri de preocupări obștești cari se ridică peste nevoile zilei și ale persoanelor, și au în vedere necesitățile ardente ale neamului încorporat în România mare. Medicii din regatul vechiu, cari au inițiat acest congres matur și demn, au toată recunoștința oamenilor cu durere de viitor. Regele, Regina și Prințul moștenitor, prin înalta lor prezență la deschiderea congresului au dovedit cu prisosință importanța lui capitală.

Fără îndoială, în noul nostru stat, care acum își cimentează temelii și hotarele, există o problemă a copiilor. Problema tot atât de însemnată și de arzătoare, ca și cea a granițelor politice. Căci granițele ne dau numai cadrele alcătuirilor viitoare, pe când grija de generațiile cari vin, ne dă miezul complexului și ne garantează tenacitatea statului care e pe cale de făurire.

Desigur, că grija de copii nu e o noutate nici în viața noastră de până acuma. Dar ceea ce s'a făcut în trecut a fost mai mult o muncă de încercări și dibuiri, fără organizarea largă și fără unitatea de acțiune, care să asigure un succes cu roade largi.

Aceasta mai ales când e vorba de provinciile desrobite, cari șau consumat până acuma aproape toată energia în luptele de conservare politică.

Problema se evidențiază deosebit când judecăm înspăimântă-

torul procent de mortalitate a copiilor la poporul nostru, din toate ținuturile României mari. Și lipsa aproape totală până aci, a instituțiilor de ocrotire și patronaj. Au spus-o aceasta medicii în congresul lor, atragând atenția statului și a societății asupra marilor lacune. Noi, Românii, popor tot tinăr încă, am avut de furcă până acum mai mult cu alte probleme, cari ne țineau mâinile legate. E vremea să ne întoarcem privirile de astădată și la copii, încă chiar dela început.

E ora supremă. Și țipetele micilor odrasle neluate în seamă, menite peirii, ne chiamă cu glasuri sfâșietoare, cerând mântuire pe seama lor și pe seama noastră, a întregului neam.

Un bun semn al vremii în această privință sunt tocmai discuțiile și hotărârile congresului. Este apoi însuși preocuparea pe care ș-a însușit-o statul, atât dincolo, cât și dincoace de Carpați. La noi, în Ardeal, Consiliul Dirigent încă la începutul activității sale a creat un rezort al *ocrotirilor sociale*, ceea ce li face o deosebită onoare.

Atâta însă nu ajunge.

Ocrotirea copiilor, a mamelor, excugetarea mijloacelor de îmbunătățire a sortii lor și aplicarea acestora, cer gingașie și căldură, cer inimă și duioșie, pe lângă sprijinul statului și priceperea medicilor.

Statul își va împlini datoria sa, pentru că e al nostru acum și e interesul său. Medicii însuși își cer partea de muncă, îmbindu-și cu drag știința.

E rândul societății!

E rândul femeii de toate clasele. Și e rândul Bisericii, instituție eminentă caritativă.

Reuniunile și societățile de femei trebuie să-și întreprindă programele lor cu patronajul și ocrotirea copiilor și a mamelor. Femeile trebuie să devină samarinencele evanghelice ale copilașilor, să pătrundă în fiecare casă și colibă, să lumineze, să ajute, să învăluie în dragoste creștinească și omenească micile așternuturi ale copiilor, să-i țină sub ochi, să-i aibă în paza lor dulce, ca să crească, să înflorească odraslele neamului, să

poată stăpâni mândra Românie mare...

Și e datoria slujitorilor altarului să fie sprijinul femeilor în această însemnată și sfântă apostolie. În provinciile desrobite preoții nu mai pot avea pe viitor rolul politic din trecut. Ei sunt îndrumați în prima linie la activitate culturală, socială și de milostenie. Conferențele și sinoadele preoțești vor avea pe viitor un punct mai mult la ordinea de zi: problema copiilor.

În sfârșit, e datoria tuturor, stat, medici, femei, preoți, educatori, ca în România întregită, copiii să aibă tot *edenuri* pământesti, spre întărirea și mărirea Neamului!

Căci fiecare odraslă e o comoară...

(A. L.)

Croații contra Sârbilor.

Studentii universitari croați au ținut în Zagreb o întrunire, în care au răsunat vehemente atacuri la adresa Sârbilor. Deputatul *Dušan Popovici* a declarat, că sârbii din țara veche nu sunt capabili nici demni de a guverna un popor superior lor, înțelegând pe Croați. Armata sârbă, care și-a făcut apariția fără veste a dizolvat adunarea și a făcut mai multe arestări.

Orlando a demisionat.

O știre din Lyon dela 21 Iunie vestește, că Orlando, premierul Italiei, a prezentat *dimisia* întregului său cabinet. Se crede, că noul minister îl va forma Nitti.

Guvernul Scheideman

a demisionat și el. Majoritatea fracțiunilor socialiste din Germania e de părerea, că tratatul de pace trebuie semnat. Partidele din centru au anumite rezerve, declarând, că condițiunile economice sunt inacceptabile.

Situația externă

e mai tulbure decât oricând. În nesiguranță completă ochii tuturor se îndreaptă cu îndărijire spre farul, care ar fi fost chemat să facă lumină și senin pe pământ.

Conferența de pace,

care în vremea din urmă seamănă cu mult zor germeții urei și nelindestulirei între neamuri, pregătind astfel în loc de pacea universală un nou războiu mondial. Căoi oricât de frumos ar suna principiile „desinteresate“ ale profesorului de peste ape, oricât de ideală ar fi „liga națiunilor“ și ademenitoare „protecția minorităților“, ele nu pot ascunde sub vălul lor măiestru ghiarele anumitor interese vădite de emulație și preponderanță de rasă, tendințe de dominație și exploatare economică. Popoarele mici au înțeles lațul ce li-se pregătește sub farmecul fraselor sfinte. Adevărul doar e unul, atât pentru cei mari, cât și pentru cei mici. E firesc dar să se ridice un murmur de îndreptățită revoltă împotriva acelor, cari în numele dreptății, democrației, umanității, a păcii eterne, — împart dreptatea cu două măsuri: una pentru cei tari, cărora le este iertat să calce în picioare contracte semnate, să nimicească suveranitatea celor mici, să le ia în „binevoitoare“ ocrotire piața și căile de comunicație ș. a. — și alta pentru cei mici și slabi, — cari încă pot să fle și vor fi tari, — cărora nu li-se dă voie nici să protesteze ori să fie de față, când impun țărișoarei lor măsuri ce în America nu se respectă. — Deocamdată „cei patru“ petrec în patru colțuri diferite: Wilson e la Bruxelles, Lloyd George la Verdun, Orlando la Roma și Clemenceau la Paris, așa că zilele acestea lumea va fi cruțată de noi surprize. Sunt curioși pe semne, de roadele muncii lor de până acum. Nu știm, că ce constatări vor face. Un rezultat au ajuns de sigur: le-a succes să nemulțamească pe toată lumea. În primul rând și în măsură mai mare decât pe alții, pe noi

Românii.

Neținând seamă de drepturile noastre firești și istorice, de strigătul neamului întreg, care în mii de meetinguri înălțătoare zi de zi repetă un adevăr vechiu, recunoscut și de aliați: că „Bănatul e al nostru“, și vreau să să ni-l rupă pentru lăcomia Sârbilor, pe cari de două ori iam scăpat din gura morții și cărora nu le-am cerut, nici măcar valea Timocului. — Granițele designate către Ungaria însumă o micșorare de teritoriu de 6000 km.² față de contractul din 1916. De dragul lui Kun Bela, cer să retragem armatele pe linia aceasta, — după ce mai nainte am fost siliți să alergăm întru ajutorul populației terorizate de hoardele bolșeviste, — ceea ce ar însemna „să renunțăm la o situație strategică, care să ne pună la adăpost de atacurile ungurești, atacuri inerente, câtă vreme ne găsim și azi în război cu Ungaria“. „Hotărârea aceasta“ — scrie „Viitorul“ încoronază seria care a început cu misiunea generalului Smuts la Budapesta, cu oprirea în două rânduri a acțiunii României continuând cu nădejdea de invitație a guvernului bolșevic la Paris, pentru ca apoi să ni-se ceară iarăși o nouă acțiune contra Ungariei, pe care câteva zile după aceea s'o complectese în consecvență, cerându-ne să ne retragem noi pe linia nouă de frontieră înainte ca pacea să devină o stare de fapt între noi și ungari. E o logică și o consecvență specială, care nu se împacă cu logica noastră a celor mici, dar mai numeroși decât patru.

O nouă rană deschide răspunsul dat admiralului Kolceag, căruia i-se cere să recunoască conferinței de pace dreptul de-a decide de soarta

„Părților românești din Basarabia“

parcă Basarabia nu ar fi toată românească. Ba mai mult: admiralul supune hotărârile conferinței de pace asupra părților românești din Basarabia, ratificării adunării Constituante rusești, ce se va convoa. Și la obrăznicia aceasta presa aliaților n'are alte cuvinte, decât să ne de-a lecții de cumintenie, accentuând necesitatea superioară de a ajunge la deplin acord și alvanta cu „Rusia nouă“, care în interesul nu știm cui „va trebui consolidată“, ca să-și continue față de noi politica drăguță de sugrumare, de până acum.

Mai are încă Conferința pentru noi și alte cadouri, cari mai ales pe teren economic sunt foarte potrivite să facă din „aliații noștri de ieri — stăpânitorii noștri de mâine.“ Felul

acesta de-a scrie e al „Viitorului“, pe care însă îl secundază întreagă presa din Regat, indiferent că ce-rol li atribuie primului delegat Ionel Brătianu la crearea stărilor acestora, lucru pe care cele două tabere tradiționale îl judecă și văd prin prisme cu totul contrare.

Dar nu numai noi suntem cei desmerdați. Toți cei mici au motive abundante de protestări. Nici chiar Franța nu vrea să se supună unor măsuri, ce știrbesc drepturile ei legitime. Ei cer și pe tot dreptul, să fie stăpâni la ei acasă. Ungurii încă protestează contra ținutei celor patru față de marele Bela Kuhn, norocosul escroc, scos din pușcărie de revoluție. Protestează pe motivul, că „acest ultim“ ar putea naște în sovietele dela Budapesta speranța, că ele ar putea fi recunoscute și invitate la conferința de pace și se tem, că nota aliaților va întări situația bolșevicilor și va mări pericolul, ce ar rezulta pentru întreaga civilizație europeană.

Nemulțămirea, cari s'au produs între aliați și s'au manifestat și în mod public, mână apă pe moara Germaniei, care este centrul atenției tuturor. Va semna ori nu va semna condițiile de pace? Nesiguranță deplină. Brockdorf-Rantzau a sosit la Weimar cu hotărârea de-a refuza semnarea. Scheidemann încă consideră condițiile de irealizabile și insuportabile. Presa germană strigă furtunos contra lor, după ce modificările făcute n'au schimbat nimic din esență. Totuși partidele majoritare din adunarea națională dela Weimar, fac să se creadă, că semnarea va obține majoritate, mai ales prin partidul centrului și democrația burgheză. Rezistența în schimb e încurajată de nemulțămirea iscate între aliați, cum apare dintr'o scrisoare a fostului cancelar, Prințul Max de Baden, publicată în „Berliner Tageblatt“, în care spune, că Germania trebuie să reziste condițiilor de pace, a căror revizuire va fi provocată prin chiar nemulțămirea dintre aliați.

În haosul acesta de știri alarmante — se așteaptă o declarație oficială, pe care o va da guvernul despre situația noastră, îndată după sosirea D-lui Ionel Brătianu dela Paris. Conferința de pace încă a hotărât publicarea condițiilor de pace ale Antantei, cu modificările făcute după 7 Maiu. Să nădăjduim, că cei chemați vor avea tăria de-a reveni și risipi negurile grele ce învălue zările și nu vor lăsa să izbucnească încă odată focul urei și dușmăniei, ce ne-a secătuit atâta vreme, foc, ce duce la izbândă dreptul pumnului.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 (modificată).

1. Vor fi considerați ca infractori;

a) Acci cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colporta, comentă în orice chip, știri fie adevărate, fie imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română.

2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 Lei.

Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scopul de a spiona, sau trada, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare în timp de războiu.

Răspuns la contra propunerile germane

— scrisoarea lui Clemenceau. —

Adresa semnată de d. Clemenceau, care a fost remisă eri reprezentăților d-lui Brockdorf-Rantzau spune, că puterile aliate au luat în considerație observațiile delegației germane asupra condițiilor păcii.

Protestările delegațiilor germane dovedesc, că nu se ține socoteală de poziția pe care o are Germania.

În consecință puterile aliate cred necesar să-și înceapă răspunsul printr'o expunere asupra războiului pe care-l socotesc, ca cea mai mare crimă împotriva umanității și a libertății popoarelor, pe care a comis-o vreo dată o națiune.

Timp de ani întregi guvernele germane, fidele tradiției prusiane, au căutat să-și impună hegemonia în Europa, pe care vroiau să o domine și să o tiranizeze.

Au dezvoltat în mari proporții armamentele pe uscat și pe mare, au întins un sistem de spionaj și intrigi între națiuni, căutând să provoace turburări și revolte interne pe teritoriile vecinilor lor, pentru ca, la momentul oportun, să le zdrobească.

Pria amenințări de violență au ținut Europa într'o stare de frământare și când au constatat, că vecinii lor au fost hotărâți a rezista, au decis să-și impue predominarea prin forță.

Când preparatiunile lor erau complete, au pus un aliat a declara război în 48 ore Serbiei deși, știau că acest război va fi general.

Ei au respins orice încercare de conciliare și de conferință, așa că războiul mondial s'a dovedit inevitabil. Pentru un asemenea război numai Germania era complet echipată și pregătită.

Responsabilitatea Germaniei nu este limitată numai la faptul de a fi voit deslănțuirea războiului, ci și de model sălbatec și neuman cu care l'a condus.

Cu toate, că Germania a fost una dintre garantele Belgiei, guvernele sale au violat, după ce a promis solemn, că va respecta neutralitatea acestui popor profund practic. Nemulțumiri cu atâta, ei s'au dat și la o serie de execuții și de incendii, numai cu scopul de a teroriza populațiunea.

Germanii sunt cei dintâi cari au întrebuințat gazele toxice, cu toate groaznicele suferințe pe care le dau. Ei au luat inițiativa bombardamentelor aeriene și a tirului lung asupra orașelor, fără nevoie militară, ci cu unicul scop de a micșora moralul adversarilor lovind în femei și copii.

Ei au început campania submarină, condamnând la moarte un mare număr de călători și marinari nevinovați, aflați în mijlocul oceanului fără mijloc de scăpare. Ei au dus în robie în mod sălbatec mii de bărbați și femei. Ei au tratat în modul cel mai sălbatec pe prizonieri.

Germania a ruinat industriile, minele și uzinele țărilor care o învecinau. Ea le-a distrus nu în timpul bătăliei, ci cu premeditare și cu calcul de a-și favoriza propria ei industrie și a lua un avânt mai mare înainte ca industria acestor țări să se poată reface. Ea a distrus vapoarele tuturor națiunilor. Este deci drept să se opereze restituirea acestor vapoare și poporul așa de maltrat să fie protejat pentru un timp contra concurenței unei națiuni ale cărei industrii sunt intacte și chiar mărite prin mașinile furate din teritoriile ocupate. Dacă sunt crude încercările de azi pentru Germania, este, că ea singură și le-a cauzat.

Cineva trebuie să sufere consecințele războiului. Cine trebuie să sufere? Germanii sau numai acei cărora ea le-a făcut rău? A nu se face dreptate acelor cari o au, însemnează a lăsa lumea expusă la noi dezastre.

Memoriul german pretinde, că trebuie să se ție seamă de revoluția germană și că poporul german nu este răspunzător de politica guvernelor, care le-a dat jos dela putere.

Puterile aliate recunosc schimbarea ce a intervenit și se bucură de ea, căci reprezintă speranța unei noi alcătuirii pentru viitorul Europei. Dar schimbarea nu poate să pretindă și dreptul de a soluționa războiul. Revoluția germană ar fi fost amânată până ce armatele germane ar fi fost invinse și orice speranțe de cuceriri nimicite. Tot timpul războiului ca și înaintea lui poporul German a fost pentru război; a votat credite, a subscris la împrumuturile de război, a executat ordinele guvernului și a împărțit astfel răspunderea politică a guvernului, căci dacă ar fi vroit l'ar fi răsturnat în orice clipă.

Dacă această politică a guvernului german ar fi reușit, poporul german l'ar fi aclamat cu un entuziasm tot așa de mare ca acela cu care a salutat izbucnirea războiului.

Poporul german nu poate să pretindă deci dreptul de a se sustrage dela consecințele actelor de război.

* * *

Memoriul aliaților aduce tratatului importante concesiuni practice, în aplicarea condițiunilor, dar menține riguros principiile la cari s'au oprit puterile aliate și asociate.

Iată în rezumat principalele modificări aduse de răspunsul Alișilor:

Sunt mai întâi 18 capitole, ale căror articole n'au suferit nici o schimbare, rămânând așa cum au fost remise la 7 Mai. Aceste capitole sunt: Societatea națiunilor; Belgia, Luxemburgul, Alsacia și Lorena; relațiile Germaniei cu Austria și Rusia; Danzigul oraș liber; Memel; Helgoland; colonii; Kiau-Ciau; Maroc; Egipt; clauze navale; reparațiuni; răspunderi; sancțiuni; garanții de executare (durata și extinderea ocupațiunii pe țărâmul stâng al Rinului).

Trei capitole teritoriale au avut amendamente de o importanță inegală; anume: basinul Sarre, Danemarca, Polonia.

Patru capitole, menținute în întregime în principiile lor, au avut amendamente în ce privește măsurile de aplicare; anume: clauzele militare; clauzele financiare; clauzele economice; porturile, căile fluviale și căile ferate.

Între modificările acestui din urmă capitol sunt următoarele: Se ridică dela unu la trei numărul reprezentanților Germaniei în comisiunea Oderului și se asigură Germaniei reprezentanță în comisiunea care va stabili statutul Dunărei.

Lăcrimi pe mormânt.

(Țatălui meu).

*Departa 'n margină de sat
Te duc, ca să Te culce —
O, Taică, Am rămas străin
În frământări de negru chim;
Ah, fie-Ți liniștea deplin
Și somnul fie-Ți dulce.*

*...Și-ai tot dorit să mă mai vezi,
Dar n'a fost dat de soarte...
Eu-am fost străin și 'ndepărtat
Și multe lacrimi am vărsat
Când Tu zdrobit Te-ai sbuciumat
Pe patul Tău de moarte...*

*Eu-am fost străin și-am plâns mereu
Viața mea amară,
Când clopotele răsunau
Și ingerii din cer veneau,
Cum plite gânduri mă munceau
În fața adânc de seară.*

*Eram departe, nu știam
Co să Te stingi prea iute;
Și pentru neam munceam cu sor
În sfântul sinereșii sbor,
Dar azi la toate pun zăvor
Nădejțile pierdute...*

*Și-acuma singur stau și plâng
Pe'nrouata glie,
Și rătăcesc din loc în loc
Eu, cel mai fără de noroc,
În piept mă taie-un junghi de foc —
Mi-e inima pustie.*

*E noaptea asta de argint,
Și luna Te veghează,
La cap ai stele mii și mii:
A nopții rumene făclii
Coboară 'ncet la capătăi —
Și noaptea-Ți stau de pază.*

*Ah, Taică dragă, nu Ți-e frig
Sub iarba de mătăsoasă?
Ah, spune-mi, spune-mi un cuvânt
Din besna crudului mormânt,
Nu Ți-e prea greu atât pământ,
Și crucea nu Te-apasă?...
— O, Doamne, numai bine. —*

*Așa ași vrea și eu să mor,
Să fim iar lângă Ține,
Să stăm în ziua de apoi
Cuprinși în brațe amândoi:
'Și ce-ați făcut pe pământ voi?...
— O, Doamne, numai bine. —*

Maioru, 8 Iunie 1919.

Iustin Ilieșiu.

Șvabii din Banat cer alipirea la România

— Interviewul unui fruntaș șvab. —

Lugoj, 13 Iunie.

Ziarul „Banatul” publică un interview cu un fruntaș șvab al cărui nume nu se poate da, spre a nu-i pricinui neplăceri din partea autorităților sârbești. Fruntașul șvab a declarat că orice manifestare din partea șvabilor este suprimată în genere de autoritățile sârbești care procedează sumar. Situația Șvabilor este deprimată fiindcă la

Paris se hotărăște soarta lor fără a mai fi întrebați. Nu poate fi o tragedie mai mare pentru un popor conștient. Asupra relațiilor cu Sârbii, fruntașul șvab a declarat, că ele nu pot fi altfel, decât ar putea să fie între Români și Sârbi în cazul regretabil că Banatul s'ar împărți. Asupra soluției chestiunii Banatului, fruntașul șvab a declarat, că întreg poporul său dorește și pretinde întregitatea Banatului și pentru atașarea completă a Banatului la România, aceasta fiind din punct de vedere șvăbesc soluția cea mai fericită. Numai în acest caz s'ar putea valida într'adevăr poporul șvab care împreună cu Sașii ar forma un bloc de 600.000 de oameni, între cele 15.000.000 de locuitori ai României Mari. Deci și motive utilitariste ar determina atitudinea șvabilor, situația lor fiind incomparabil mai favorabilă în România-Mare.

Problemele neatrinse de anteproiectul agrar.

II.

Cea dintâiu problemă neatinsă e cea a circulației pământului. Sunt două școli, în privința aceasta, una mai veche, individualistă, care e pentru dreptul de absolută dispunere asupra proprietății. Față de aceasta este o școală mai nouă, intervenționistă care, punând interesele statului mai pe sus de cele ale individului, recunoaște statului dreptul de a limita ori, în caz de necesitate, de a sistă dreptul de proprietate.

Putem noi admite, fiind vorba de noi, circulația nelimitată? Putem noi recunoaște individului dreptul de a putea face cu moșia lui ce va vrea? E conștient din punct de vedere al conștientății viitoarei noastre vieți economice, de a se permite circulația absolut liberă a pământului, făcându-l un obiect mobil de speculă?

Anteproiectul se ferește, se pare intenționat, de a atinge această chestiune extrem de importantă. Ne-ar fi plăcut să ni-se dea, în punctul acesta, ceva hotărât. Motivul pentru care se acopere cu vâlul impenetrabil al reticenței o chestiune așa de gravă, noi nu-l putem cunoaște. Vor fi poate rezonane de stat, ale căror dedesubturi noi nu le știm. Fapt indiscutabil este, că chestiunea aceasta trebuie studiată și precizată hotărât și fără ezitare.

Circulație absolut liberă nu se poate permite. O reformă agrară tinde să creieze o durabilitate, cel puțin relativă, în structura vieții economice a unui

popor. Prin dispariția proprietăților mari se delătură nodurile artificiale, cangrnele cari împiedecă cursul normal în viața economică a unui popor. Delaturate odată, e necesar să se caute toate mijloacele prin cari se evita reapariția lor. Locul proprietății mari îl ia, în viitoarea formațiune economică, proprietatea mică țărănească. Aceasta trebuie întărită prin dispoziții pozitive și ferita de orice încercări, cari i-ar periclită existența.

E știut că cel mai mare dușman al proprietății mici e vânzarea și cumpărarea nelimitată. Toate improprietățile făcute până acum n'au avut rezultatele dorite tocmai din cauza circulației nelimitate. Așa bunăoară cele din Franța și așa cele din vechiul regat, cea din 1864 și cea din 1879. Moșioarele țărănești au fost multe dintre ele vândute. În chipul acesta s'a produs o pulverizare a proprietății rurale. Situația țaranilor, s'a înrăutățit tot mai tare moșioarele lor s'au redus tot mai mult, înghițite de latifundiile mari. Și așa, în interval de câteva zeci de ani, s'a produs iarăși situația abnormală de mai înainte. Așa în vechiul regat, unde înainte de războiu e 6000 de proprietari detinea mai bine de jumătate din teritoriul țării anume: 3.810.351 ha, pe când cele 6 milioane de țărani aveau numai 3.319.695 ha.

Vrem să ajungem, peste 20—30 ani, la aceleași stări de lucruri? Reforma noastră agrară trebuie să creieze o situație conștientă și durabilă. Spre a o putea ajunge aceasta trebuie să se limiteze, prin dispoziții legislative, circulația pământului. Trebuie fixat un minim, sub care mai poate diviza prin vânzare o moșioară — și un maxim peste care prin cumpărare nu se poate trece. În chipul acesta se va împiedecă, deoparte, sub pulverizarea moșiilor țărănești, iar de alta se va zădărnici acumularea pământului în mâinile vechilor latifundiari, sau a noilor speculanți.

Tendința trebuie să fie, ca pământul să-l scoatem de sub circulația nelimitată, ca așa să nu mai fie o marfă, un obiect mobil de speculă. Numai așa ne vom putea apropia de înfăptuirea doctrinei vestitului Henry George: de a face pământul bunul comun al tuturor.

P. Suciu.

Orfelinatul din Blaj s'a deschis și funcționează, ocrotind peste cincizeci orfani.

Să dăruim din prisosul nostru, pentru orfelinatul din Blaj.

Dumnezeu va răsplăti însutit,

Greșelile celor „patru“

Intr'un articol de fond, intitulat „Prévoir“ ziarul „Le Temps“ după ce critică lipsa de prevederi manifestată de cei patru până azi, le atrage atenția în mod deosebit asupra nouilor greșeli, ce sunt pe cale a se produce față de situația Ungariei.

Ziarul francez își termină articolul în modul următor:

„Dar nu numai în regiunea Baltice, Germania contează pe turburări pentru a-și găsi sprijin. Când generalul Letow-Vorbeek și amicii săi își îndreaptă ochii spre Budapesta, inima li-se umflă de speranțe.

„Cum înțeleg aliații să reatabilească ordinea pe teritoriul Ungariei? De sigur, că nu se mai poate continua sistemul semnării de armistiții și fixării de linii de demarcație provizorii, opt zile după încetarea teoretică a ostilităților. Trebuie să fie date pe față frontierele definitive ale noului stat maghiar. Apoi Maghiarii trebuiesc dezarmați după cum au fost dezarmați și Germanii cu Austriei.

„Se știe, că Consiliul celor patru, după ce au somat pe Bella Khun să-și oprească ofensiva trupelor „sale“ contra Ceho-Slovacilor, i-au notificat și nouile frontiere ale Ungariei. Se știe însă de asemenea, că aceste frontiere au fost fixate de principalele puteri aliate și asociate, fără ca ele însă a fi aduse din timp la cunoștința guvernelor aliate interesate la acest lucru, adică Republicii Ceho-Slovace, României și Serbo-Croaților. Abia ieri, aceste frontiere au fost comunicate Ceho-Slovacilor și României. Din partea celor dintâi nu există decât o cerere de rectificare ușor de justificat dealungul râului Ipol. Delegația română însă s'a văzut obligată să refere cazul la București de oarece frontiera ce i-se dă, nu corespunde nici pe departe cu revendicările prezentate de România.

„Pe de altă parte forțele ungurești, care de altfel sunt secundate de ofițeri germani, care nu par a asculta de ordinele lui Bella Khun, profită de aceste încurcături pentru a-și continua ravagiile. Și în timpul acesta Bela Khun pretinde să intre în tratative cu aliații la Viena, pretenție pe care cei patru nu au prea judecat-o cum trebuie, ca să nu spunem mai mult decât atât.

„E momentul dar să ne întrebăm cât timp va mai dura această aventură? Dacă vrem ca Germania să semneze și să execute ceea ce a semnat, nu trebuie să stîngem mai repede

focul, care ar putea periclita pe doi sau trei din aliații noștri? Pentru a stinge însă acest foc, sunt necesare două lucruri:

Intâi să ne tratăm aliații, ca aliați și al doilea să nu negociem sub nici un pretext cu Bella Khun, care sub un nume bolșevic îmbrumutat acoperă un complot german“.

Intrebări, cari așteaptă răspuns.

Ni-se comunică dela Cluj:

Cum se face de conducătorul fabricii de tutun de aci e pâr. Dr. Demian Gafton, vestitul agent al Episcopului de Haidudorog, care pe vremuri făcea propagandă pentru alipirea la acea dieceză a credincioșilor din Cluj?

Cine l'a recomandat pe dl Dobolyi Elemer să fie numit consilier de finanțe aci, când se știe, ce isprăvi făcea dsa pe vremuri ca notar în Cenade, și cât de mult persecută și urea pe Români?

Rugăm pe dl director de finanțe Toșa, să ne lămurească.

Mai întrebăm pe dl director de mișcare, de ce nu oprește pe cassierii gârilor, să nu vândă călătorilor bilete de cl. I. când garniturile trenurilor nici n'au vagoane de cl. I. și chiar dacă au, sunt rezervate? Oricum, dar îți vine greu, să plătești bilot de cl. I. și să călătorești pe cl. III.

Informațiuni.

* **Aflăm** cu multă plăcere, ca P. S. Sa Episcopul Demetriu al Oradei-mari, a plecat cu mare suită în Sătmămar, ca să publice la fața locului decretul papal pentru reîncorporarea celor 46 parohii rupte dela sinul diecezei și încorporate la Hajdudorog.

* **Di Dr. Valeriu Branșee**, ministrul de culte și instrucție cu unanimitate de voturi a fost ales în sesiunea generală din anul acesta membru onorar al Academiei române. Dorim, ca de distincția aceasta, deplin meritată să se bucure Dl. ministru mulți ani.

* **Polonia** i-și formulează drept asupra Sileziei de nord, bazindu-se pe înprejurarea că trei sferturi din populație e de naționalitate polonă.

* **În München** socialiști au protestat indemnând guvernul să nu semneze pacea.

* **Hymen:** Anunțăm cu plăcere cununia d-lor: *Simeon Idvarian*, învățător în Iclod, cu d-șoara *Luiza Domșia*, fica parochului din Valealungă și *Petru Domșia*, comerclant în Hițiaș, fiul d-lui paroch din Valealungă, cu d-șoara *Valeria Suciu*, absolventă a preparandiei gr.-cat. din Lugoj, fica d-lui paroch din Dobreti, întâmplă în 15 a. l. c. n. în Biserica română gr.-cat. din Hițiaș. Felicitări!

* **Ne avizează**, că termenele de plată, pentru vărsarea restului din acțiunile semnate s'au fixat:

Rata II la 1 August 1919, când se vor plăti Cor. 150 de bucată de acțiune.

Rata III la 1 Septembrie 1919, când se vor plăti Cor. 200 de bucată de acțiune.

Banca centrală pentru industrie și comerț din Sibiu.

* **Farmaciiștii și droghiiștii** sunt avizați că a sosit un mare transport cu medicamente și specialități și s'au pus în vânzare cu prețuri avantajoase la Drogheria Curtei regale, Ilie Zamfirescu, Str. Academiei 8 București. Expediția și cu posta contra-ramburs. (R. Rom.)

* **Guvernul German** ar subscrie pacea dacă puterile aliaților ar face o modificare în chestiunea regiunii Saar și în Silezia, apoi dacă s'ar ușora des-

păgubirile de război și în cazul când Germania ar avea permisie să poată încheia și convenții de comerț.

* **În Conferența de pace** s'a hotărât să înceapă tratative cu guvernul unguresc din Budapesta, stabilindu-se condițiile pe baza cărora bolșevii s'ar învoi să suspendeze ostilitățile împotriva Cehoslovacilor.

Nr. 382/919. s. c.
I.

CONCURS.

Caut urgent — pentru cancelaria mea — un *vicesecretar (subnotar)* și un *scriitor bun* și expert în toate afacerile cancelariei unui secretariat (notariat) cercual.

Pretind dela respectivii domni și cunoștințe speciale în toate afacerile de dare.

Plată — pe lângă salariul fundamental și adausele asigurate prin circularul Cons. Dir. Res. Int. Nr. 1635/919 — dela mine lemne în abundență și un onorar lunar fix.

Cercului meu aparțin 4 comune curat românești.

Domnii reflectanți să se adreseze direct la mine și, posibil, cât mai în grabă.

Dumbrava A. P. Boțian
posta Disznajó secretar (notar) cerc.
Jud. Murăș-Turda. (65) 2-3

Înștiințare.

În Sept. 1919 se va deschide în Cluj un Institut cu menirea de a forma *Surorii de ocrotire*, cari vor fi îndrumătoarele poporului nostru în igiena căsii, combaterea boalelor infecțioase, îngrijirea mamei și a primului născut. Ele, prin sfat și fapt, vor crește tineretul la traiu trupesc și sufletesc sănătos.

Cursul va ține un an. Regimul Institutului este *Internat*. Surorile vor fi erezcute pe spesele Statului și după absolvirea cu succes a Cursului vor fi funcționare de Stat. Se primesc de preferință fete și femei între 20—40 ani, având 4 clase civile ori secundare (în cazuri excepționale și mai puțin). Studentele, ce se vor distinge vor fi trimise în străinătate unde își vor îmbogăți cunoștințele.

Cererile de înscriere se adresează dimpreună cu actele și certificatele candidatei la *Rezortul Ocrotirilor Sociale, strada Friedenfels 16, Sibiu*, până la 15 August a. c. Cererile intrate până acum se mențin. Candidatele sunt rugate să se prezinte personal, în măsura posibilului. Orele de oficiu sunt 11—12 a. m. 3—6 p. m.

Medicii, preoții, învățătorii și alți intelectuali sunt rugați să facă propagandă pentru această cauză.

Dr. Iuliu Moldovan m. p.
secretar general.

Sanda Dr. I. Mateiu m. p.
consilieră.

2-3

Numărul cenzurat de: OVIDIU HULEA.

Director: ALEXANDRU CIURA.

Redactor: Ovidiu Hulea.